

Thema #1

Analyse van de adviezen en aanbevelingen

Mogelijke oplossingen in de openbare ruimte van Vorst om het hoofd te bieden aan de klimaatveranderingen die ons allen op verschillende manieren treffen

24 maart 2022

Commune de Forest
Gemeente Vorst

FOREST
VORST

Conseil Citoyen
Burgerraad

Ter herinnering: “Tijdens drie sessies, op 2 oktober, 23 oktober en 20 november, hebben de leden van de Vorstse Burgerraad de gelegenheid gehad om deze kwestie onder elkaar en met tal van referentiepersonen te bespreken. De Burgerraad heeft zo zijn visie ontwikkeld over een wenselijke openbare ruimte in het licht van de klimaatverandering. De leden hebben verschillende mogelijke maatregelen vastgesteld om deze visie te verwezenlijken, evenals oplossingsmogelijkheden om de uitdagingen die deze maatregelen met zich meebrengen, het hoofd te bieden.

Deze adviezen en aanbevelingen zijn opgebouwd rond de volgende drie kernaspecten, die worden voorgesteld in de volgorde van prioriteit zoals bepaald door de leden van de Raad.”

De gemeente heeft deze adviezen en aanbevelingen vervolgens grondig geanalyseerd.

Inhoudsopgave

1. VERGROENING

Visie van de Vorstse Burgerraad	p.5
Analyse van de voorgestelde maatregelen in de openbare ruimte	p.6
Mogelijke oplossingen voor de uitdagingen	p.11

2. WATER

Visie van de Vorstse Burgerraad	p.14
Analyse van de voorgestelde maatregelen in de openbare ruimte	p.15
Mogelijke oplossingen voor de uitdagingen	p.19

2. GEZONDHEID EN WELZIJN

Visie van de Vorstse Burgerraad	p.21
Analyse van de voorgestelde maatregelen in de openbare ruimte	p.22
Analyse van de mogelijke oplossingen voor de uitdagingen	p.27

Vergadering van de Vorstse Burgerraad van 20 november 2021

A full-page photograph of a park. In the foreground, a paved path curves through a lush green landscape. A man and a woman are walking towards the camera on the path. To the right, another person is partially visible, holding a blue umbrella. The background is filled with large, mature trees. Some trees have vibrant autumn foliage in shades of orange and red, while others are still green. The scene is bright and sunny, with dappled light filtering through the leaves.

1. VERGROENING

1. Vergroening

Ter herinnering: visie van de Vorstse Burgerraad

In onze visie van de gewenste openbare ruimte in Vorst is groen doorslaggevend: wij dromen ervan dat Vorst een van de groenste gemeenten van Brussel wordt, dat er massaal bomen worden aangeplant, dat de bestaande groene ruimten behouden blijven, dat er nieuwe groene ruimten worden aangelegd, dat de gevels van openbare en particuliere gebouwen worden bedekt met klimplanten, dat er collectieve moestuinen komen op de daken, banken omgeven door bloemen, dat de biodiversiteit zal gedijen in verwilderde groene ruimten, ...

Wij beschouwen de vergroening van de openbare ruimte als een van de doeltreffendste manieren om de gevolgen van de klimaatverandering te bestrijden. Bij de uitwerking van alle toekomstige projecten voor de herinrichting van de openbare ruimte moet vergroening centraal staan.

Wij zien dit als een kans om de uitstoot van vervuilende stoffen te verminderen, door CO₂-vastlegging, en om ons aan te passen aan de klimaatveranderingen: de schaduw en de vochtigheid van bomen helpen hitte te bestrijden, ontharding van de bodem maakt waterinfiltratie mogelijk, zorgt voor vocht en beperkt overstromingen, collectieve moestuinen helpen korte voedselketens te creëren, de groene ruimten in onze wijken hebben belangrijke voordelen voor de (geestelijke en lichamelijke) gezondheid en het welzijn. Dit moet een prioriteit zijn in het beleid van de gemeente voor de aanpassing aan de gevolgen van de klimaatverandering.

Wij sluiten ons ook aan bij het principe van de zogenaamde '3-30-300-benadering': vanuit elke woning moeten 3 bomen te zien zijn; 30% van de openbare ruimte moet in de schaduw liggen; en binnen 300 meter van elke bewoner moet er een verfrissingspunt zijn.

Wij zijn ons ervan bewust dat de aanleg, het behoud en het onderhoud van groene ruimten aanzienlijke kosten met zich meebrengen en tijd vergen, en roepen daarom op tot gezamenlijke keuzes en betrokkenheid van de buurtbewoners bij het beheer.

Analyse van de voorgestelde maatregelen in de openbare ruimte

PRIORITAIRE MAATREGELEN:

- Ter herinnering: *“Een charter opstellen waarin wordt bepaald dat er bij alle toekomstige ontwikkelingen in de openbare ruimte rekening moet worden gehouden met de verplichting tot vergroening en ontharding, eventueel op basis van de beste praktijken ('best practices') in andere steden. Het moet ook concrete doelstellingen voor 2025 bevatten”.*

De gemeente beheert de gemeentelijke openbare ruimten. Zij heeft zich er met name reeds toe verbonden, via de door het College aangenomen algemene beleidsverklaring, projecten uit te voeren die gericht zijn op ontharding en vergroening. Verscheidene projecten zijn inmiddels aan de gang:

- renovatie van de Neerstalsesteenweg (aanleg van verschillende greppels en regentuinen);
- 'Hart van Vorst' (aanleg van regentuinen, ontharding, ...);
- Abdissenstraat (bestemmingswijziging van de weg om er een uitbreiding van het Park van de Abdij van te maken);
- ludiek netwerk (aanleg van een 'pocketpark' in de Paduastraat, Orbanplein, ...);
- renovatie van de Schaatsstraat, de Deltastraat en de Keerkringenlaan (aanplanting van 31 bomen en regentuinen);
- 2e gedeelte van de Glasblazerijlaan;
- de squares van de gele blokken;
- ...

Gezien de werklast die dit voor het gemeentebestuur zou meebrengen, omdat de gemeente bezig is met het opstellen van een klimaatplan waarin veel van deze elementen en de beoogde doelstellingen moeten worden opgenomen, zien wij geen noodzaak om een charter aan te nemen.

De meerderheid zal tijdens een gemeenteraad dit voorjaar evenwel een motie voorstellen om deze verbintenis te bekrachtigen, die de verkozenen bindt door hun stem. Hierin wordt overigens ook de wens opgenomen om naar het '3-30-300-principe' toe te werken.

Analyse van de voorgestelde maatregelen in de openbare ruimte

PRIORITAIRE MAATREGELEN:

- Ter herinnering: *“De bestaande groene ruimten behouden en correct beheren:*
 - *Bempt, Abdij, Wielsmoeras, J. Brelpark, Park van Vorst*^[1];
 - *Verbod op het kappen van gezonde volwassen bomen als ze geen gevaar vormen”.*

De gemeente wil de groene ruimten behouden en versterken. Het behoud van de beschermde parken (Vorst, Brel en Abdij) is reeds verzekerd door het geldend regelgevingskader (beschermingsbesluit en bestemming op het gewestelijk bestemmingsplan). Bovendien zal de plantengroei in het Park van de Abdij aanzienlijk worden versterkt via het renovatieproject ‘ABY’, dat meer bepaald voorziet in de bestemmingswijziging van twee parkeerterreinen en een weg om het park uit te breiden.

Wat het Bemptpark betreft, is de gewestregering net begonnen met de herziening van het gewestelijk bestemmingsplan. In dat verband zal de gemeente vragen dat de gedeelten die momenteel dienst doen als park, officieel als parkgebied worden bestemd.

Wat het specifieke karakter van de site van het ‘Wielsmoeras’ betreft, zal de gemeente het voorstel van de VBR doorgeven aan de gewestregering, die eigenaar is van het terrein.

Tot slot is het voor de gemeente altijd een beproeving om bomen te moeten kappen. De gemeente doet dit als laatste redmiddel, wanneer er geen andere oplossing meer aangewezen lijkt. In de overgrote meerderheid van de gevallen is dat omdat de bomen ziek zijn en een risico vormen voor de fysieke integriteit van de bewoners en/of gebouwen. Het kan echter gebeuren dat er, op bevel van ‘Monumenten en Landschappen’ om de oorspronkelijke geest van een beschermd park terug te krijgen, moet worden gekapt; of om te trachten fouten uit het verleden ‘recht te zetten’ met betrekking tot de verkeerde keuze van een boomsoort in verhouding tot de grootte van de weg bijvoorbeeld, waardoor deze bomen meer dan nodig moeten worden gesnoeid en uitgedund, wat extra werk en kosten met zich meebrengt en verhindert dat de boom zich goed kan ontwikkelen. De gemeente kan de VBR op dat vlak dus niet volledig volgen, hoewel, nogmaals, de gemeente in de overgrote meerderheid van de gevallen enkel bomen kapt die een gevaar vormen.

[1] Opmerking: Ingeval van een gedeelde bevoegdheid (bv. Wiels) moet de gemeente een krachtig standpunt innemen om het groene erfgoed te behouden.

Analyse van de voorgestelde maatregelen in de openbare ruimte

PRIORITAIRE MAATREGELEN:

- Ter herinnering: *"Klimplanten en bomen aanplanten:*
 - *Grote om schaduw te creëren (bv. sequoia);*
 - *Fruitbomen;*
 - *Hittebestendige zoals in een mediterraan klimaat (bv.: Perovskia, Elaeagnus, gele Berberis thunbergii, gele Alopecurus pratensis, Calamagrotis);*
 - *Waterabsorberende om het hoofd te bieden aan overstromingen (bv.: Veronica Cristina, Violet, Viburnum, zwarte / witte Aronia, Forsythia);*
 - *Met een beperkte allergeniciteit (bv.: Canadese esdoorn, jeneverbes, Crassula erelis, Sedor, blauwe Sedum hispanicum, Sedum sieboldii)*
 - *Op voetpaden, in straten en op parkeerterreinen, op speelplaatsen, in voetgangerszones en speeltuinen, op daken en gevels:*
 - *Overall waar er plaats is, dat wil zeggen op grote lanen (bv. Victor Rousseaulaan) waar er veel parkeergelegenheid, brede voetpaden, ... zijn^[2]"*

Dit is een van de belangrijkste prioriteiten van de gemeente.

Wat klimplanten betreft, is er een gemeentereglement dat de inwoners reeds uitnodigt dit te doen met steun van de gemeente.

Zo waren er in 2021 ongeveer 80 interventies in de gemeente.

Bovendien zullen de voorstellen van de Vorstse Burgerraad worden opgenomen in twee initiatieven die momenteel door het gemeentebestuur worden uitgewerkt:

- Om de boom in een stedelijke omgeving te benaderen als een tool bij uitstek voor de beperking van en de aanpassing aan de klimaatverandering, werkt Vorst momenteel immers aan een geo-gelokaliseerde inventaris van zijn bomenpatrimonium. Dat wordt een instrument om alle bomen te kennen, te onderhouden en te beschermen en het groenpatrimonium nog verder te verrijken.
- Daarnaast neemt de gemeente, in samenwerking met andere actoren, waaronder het centrum voor stadsecologie, de gemeente Ukkel en Leefmilieu Brussel, deel aan een project om de kwestie van de stadsbomen, via fruitbomen, opnieuw te bekijken in een context van klimaatverandering. Meer concreet worden er fruitbomen aangeplant, wellicht vanaf deze winter 2022-2023, in verschillende delen van de gemeente.

Aangezien u de Rousseaulaan vermeldt, is tot slot uit de participatieve workshops, georganiseerd in het kader van het gemeentelijk mobiliteitsplan, gebleken dat deze laan een 'groene corridor' moet worden die het hoger en het lager gelegen deel van de gemeente met elkaar moet verbinden. Bij de volgende renovatiewerken zal hier dan ook rekening mee worden gehouden.

[2] Opmerking: Wij zijn ons ervan bewust dat ontharding en vergroening niet overal mogelijk zijn (elektriciteitskabels, leidingen, ...).

De gemeente moet een diagnose stellen van de locaties die mogelijkheden bieden op het vlak van vergroening. Om de noden van de inwoners te kennen, zou de gemeente sociologische enquêtes kunnen houden.

Analyse van de voorgestelde maatregelen in de openbare ruimte

ANDERE MAATREGELEN:

- Ter herinnering: *“Moestuinen aanleggen (collectieve, op daken); bloem- en groentebakken^[3] en stedelijke microbossen (type Myawaki-bos)”*.

De gemeente neemt nota van deze aanbeveling, die, indien mogelijk en gepast, zal worden uitgevoerd, want er zijn veel belangrijke elementen te vinden op daken (zonnepanelen, groendaken die helpen om het water vast te houden, ...). Dankzij een subsidie van Leefmilieu Brussel is er onlangs overigens een facilitator aangeworven om de ontwikkeling van collectieve moestuinen te versnellen en te begeleiden.

Bovendien moedigt de gemeente de aanleg van collectieve moestuinen aan. Op het Vorstse grondgebied zijn er een [tiental](#) die op de een of andere manier door de gemeente gesteund worden.

Wat betreft de vraag om voorrang te geven aan volle grond, deelt de gemeente dit ideaal, hoewel zij zich ervan bewust is dat op de Brusselse bodems activiteiten hebben plaatsgevonden die deze hebben verontreinigd en dat het daarom soms sterk aan te raden is om volle grond te vermijden voor wat betreft de aanleg van collectieve moestuinen.

OP TERMIJN:

- Ter herinnering: *“Het gaat erom de plaats van de auto in de openbare ruimte te beperken aan de hand van openbare parkings om vergroeningsprojecten mogelijk te maken, bijvoorbeeld door, in samenwerking met andere gemeenten, grote parkeerterreinen buiten de stad aan te leggen, die goed bereikbaar zijn met het openbaar vervoer, en door bestaande parkeerterreinen, zoals die van Vorst Nationaal, Colruyt, Audi en in de toegangszone van Drogenbos, uit te breiden en openbaar te maken”*.

De gemeente zal deze aanbeveling uitvoeren. In het gewestelijk mobiliteitsplan staat al dat de plaats die ingenomen wordt door parkeren de aanpassingsvariabele in de openbare ruimte is bij de ontwikkeling van functies zoals regentuinen, de verbreding van voetgangerswegen en de aanplanting van bomen.

Zoals bij sommige projecten in ontwikkeling schrapt de gemeente parkeerplaatsen, maar biedt ze parkeergelegenheid buiten de openbare weg aan door partnerschappen aan te gaan met openbare actoren zoals de Zuiderhaard en het Brussels parkeeragentschap. Bovendien werkt de gemeente momenteel aan een reglement dat bedrijven, kantoren, supermarkten, ... ertoe moet aanzetten hun parkeerplaatsen te delen.

Wat de grote openbare parkings betreft, gaat het Gewest de capaciteit van de Stalle-parking (verbonden met het openbaar vervoer via lijnen 82 en 97 in Vorst) verhogen en heeft het zopas de Ceria-parking aangelegd (verbonden via bus 74 en de metro).

[3] Opmerking: Wij geven voorrang aan aanplantingen in volle grond.

Ter herinnering: mogelijke oplossingen voor de uitdagingen

"De instandhouding en aanleg van groene ruimten stelt ons voor de uitdaging van onderhoud en gebrek aan personeel. Daartoe stellen we het volgende voor:

- *Graasdieren (schapen, geiten, ...) inzetten ;*
- *Burgers betrekken bij een intergenerationele en duurzame aanpak;*
- *De human resources van de gemeente optimaliseren en versterken.*

Dit creëert ook de uitdaging om burgers te informeren en te betrekken. Daartoe stellen we het volgende voor:

- *Informatie: Stands, wijkwandelingen, huis-aan-huisbezoeken, buurtenquêtes, video's/activiteiten (om volwassenen en kinderen te sensibiliseren), informatie op basis van wetenschappelijk onderzoek, gemeenteblad (per e-mail), 'welkomstpakket' bij inschrijving in de gemeente (met een kaart van de allergene planten, vergroeningsprojecten, informatie over de verschillende verenigingen, ...), een overzicht van de bestaande verenigingen (met name verenigingen die bezig zijn met vergroening);*
- *Betrokkenheid: Buurtfeesten, workshops / collectieve plantdagen, gebruik maken van bestaande wijkraden / -vergaderingen / -contracten, collectieve moestuinen, per post verstuurd oproepen tot deelname, het uitdelen van zakjes met zaden, prioriteit geven aan 'quick wins' om de burgers te motiveren, vzw's (bv. Les Jeunes du Futur, IPPS) en scholen erbij betrekken, een top-down benadering (waarbij de gemeente het initiatief neemt om projecten voor te stellen aan de burgers) en bottom-up benadering (waarbij de burgers het initiatief nemen om projecten voor te stellen aan de gemeente) mogelijk maken, op vrijwillige basis (eventueel met vergoeding).*

Vergroening brengt ook de uitdaging van toegankelijkheid voor iedereen met zich mee. Daartoe raden we aan houten hellingen te plaatsen (voor personen met beperkte mobiliteit).

De vergroening van daken en gevels (openbaar en particulier) kan worden belemmerd door het gebrek aan middelen en belangstelling van de burgers. Daartoe stellen we voor financiële stimuli, toegang tot deskundig advies en de integratie van deze maatregel in de stedenbouwkundige voorschriften / bouwvergunningen te overwegen.

Het aanplanten van bomen levert moeilijkheden op in verband met wortels waardoor de voetpaden naar omhoog komen; planten die allergieën veroorzaken; bladeren die de riolering verstoppen. Daartoe stellen we een beredeneerde keuze voor van bomen met diepe wortels en een beperkte allergeniciteit en die geen/weinig bladeren verliezen (zoals Canadese esdoorn, jeneverbes, Crassula erelis, Sedo, blauwe Sedum hispanicum, Sedum sieboldii, ...)."

De gemeente neemt nota van deze suggesties.

Wat het gebruik van graasdieren betreft, zal dit voorstel in het kader van het klimaatplan worden geanalyseerd. Er is immers een methodologie vastgesteld om de acties te kunnen prioriteren op basis van het doeltreffendste milieueffect en de haalbaarheid. Dit zal de gelegenheid zijn om de wenselijkheid van deze suggestie te beoordelen.

Bovendien werkt de gemeente verder aan de optimalisering van het personeelsbestand. Daartoe is onlangs een nieuw organisatorisch kader vastgesteld. Het is echter duidelijk dat dit een werk van lange adem blijft.

2. WATER

2. Water

Ter herinnering: visie van de Vorstse Burgerraad

Goed waterbeheer is ook een kwestie die ons zorgen baart in het licht van de klimaatverandering: steeds vaker zal er soms te veel en soms te weinig water zijn. Naar onze mening is de uitdaging van het waterbeheer dan ook tweeledig:

- In perioden van droogte zal het watertekort aanzienlijk worden. Daarom pleiten wij voor een rationeel en verantwoord gebruik van water in openbare en privéruimten.*
- In perioden van overvloed aan water neemt het overstromingsgevaar toe, vooral omdat de hoogteverschillen in Vorst aanzienlijk zijn (80 m). Daarom begrijpen wij dat de juiste infiltratie van water in de grond en de opvang ervan in reservoirs / tanks / wadi's / greppels ... van cruciaal belang zijn om overstromingen te beperken.*

De langetermijnvisie is belangrijk! Als we nu geen financiële inspanningen doen, zullen we de kosten later betalen (verzekering, sociale kosten, ...).

Analyse van de voorgestelde maatregelen in de openbare ruimte

PRIORITAIRE MAATREGELEN:

- Ter herinnering: "Water te laten infiltreren in de bodem door:
 - *het ontharden van parkeerterreinen (openbare parkings, supermarkten, ...) ..."*
Deze aanbeveling zal worden opgevolgd en wordt reeds toegepast bij het onderzoek van nieuwe vergunningen of voor overheidsprojecten.
 - *"... van speelplaatsen (cf. infra) ..."*
Deze aanbeveling zal worden opgevolgd en wordt reeds toegepast bij de renovatie van speelplaatsen. Leefmilieu Brussel verleent daartoe subsidies en Perspective.Brussels (het gewestelijk agentschap dat de evolutie van de ruimtelijke ordening bestudeert) heeft zopas een nieuwe gids uitgegeven. Bv. in de renovatie van de speelplaats van gemeenteschool Arc-en-ciel is deze aanbeveling volledig verwerkt. Daarnaast worden geleidelijk regenwatertanks geïnstalleerd, bv. bij de renovatie van gemeenteschool Kaleidoscope of het renovatieproject van school Les Marronniers. Deze reservoirs zijn bestemd voor de gemeentediensten (netheid, wegen, groene ruimten, ...) die het water gebruiken om de straten schoon te maken, planten en bomen water te geven ... zonder leidingwater te moeten gebruiken.
 - *"... van trottoirs, privéopritten en voortuinen ..."*
Deze aanbeveling zal worden opgevolgd en wordt reeds uitgevoerd.

"... van privéopritten en voortuinen ..."

Het gemeentereglement betreffende de opvang van regenwater voorziet reeds in deze verplichting, als er aan de technische voorwaarden is voldaan (de grootte van het perceel, de nabijheid van het grondwater of de samenstelling van de bodem laten dit toe). Wat de privéopritten betreft, bepaalt de gewestelijke stedenbouwkundige verordening reeds dat de achteruitbouwstrook, buiten de zones voor toegang tot de inkomdeur en/of de garagepoort, als tuin moeten worden ingericht en dus onthard.

- *"In plaats van verharde parkeerterreinen stellen wij het gebruik van waterdoorlatend materiaal voor (bv. doorlatend beton, tegels met honingraatpatroon)."*

Deze aanbeveling zal worden opgevolgd en wordt reeds uitgevoerd. Dit element zal worden opgenomen in het gemeentereglement inzake regenwaterbeheer.

- *"Voor voortuinen stellen wij voor om in het stedenbouwkundig reglement op te nemen dat niet meer dan 50% van het perceel verhard mag zijn."*

In artikel 11 van titel 1 van de gewestelijke stedenbouwkundige verordening staat dat de achteruitbouwstrook (beschouwd als voortuin) als tuin moet worden aangelegd met beplantingen in volle grond. Deze strook mag niet worden omgevormd tot parkeerruimte noch worden bedekt met ondoorlaatbare materialen, behalve de paden naar de inkomdeuren en garage (...). Het huidige reglement lijkt dus al aan deze aanbeveling te voldoen.

Analyse van de voorgestelde maatregelen in de openbare ruimte

PRIORITAIRE MAATREGELEN:

- Ter herinnering: *“Een bouwverbod in gebieden met een hoog overstromingsrisico in te voeren”*

Een algeheel verbod lijkt onmogelijk, gezien de hiërarchie van de normen. Dit moet worden opgenomen in een op gewestelijk niveau uit te voeren bijsturing van de regelgeving. De gemeente zal zich dan ook op dit punt concentreren in het kader van de herziening van het Gewestelijk Bestemmingsplan (GBP). Anderzijds zal aan het gemeentereglement inzake regenwaterbeheer een verbod worden toegevoegd om ondergronds te bouwen, wat de impact op het grondwaterpeil sterk zouden moeten beperken. Dit is een maatregel die reeds wordt toegepast bij het onderzoek van vergunningen, maar in dit geval rechtsgrond zou krijgen.

- *“Burgers aan te moedigen om een dakgoot naar hun tuin te leggen”*

Het gemeentereglement inzake regenwaterbeheer moedigt het beheer van het water in situ uitdrukkelijk aan, wat per definitie aanmoedigt tot de toepassing van dit soort maatregelen.

Technisch is dit echter niet altijd mogelijk. Alles hangt af van de context en het soort werken dat in overweging wordt genomen.

Analyse van de voorgestelde maatregelen in de openbare ruimte

PRIORITAIRE MAATREGELEN:

- Ter herinnering: “Retentiebekkens te bouwen: van het type wadi of greppel; Bekkens waar regen en afvloeiingswater kan insijpelen of vertragen ... Op rotondes (bv. bij atheneum Andrée Thomas, bovenaan Zevenbunderslaan, Koningslaan Rochefortplein), onder de verantwoordelijkheid van de gemeente Vorst en het Gewest.”

De gemeente Vorst past deze maatregelen reeds toe bij renovatieprojecten (Park van Vorst, Jupiterpark, gemeentewegen, ...). Wij zullen de beheerders van gewestwegen (Koningslaan, Rochefortplein, rotonde Maria-Hendrika) aansporen deze voorbeelden te volgen.

- *“Regenwatervaten in openbare en privéruimten te installeren en de straatkolken beter te onderhouden: installatie van gescheiden netwerken voor drinkwater en grijs water, bv. in rusthuis Val des Roses, voetbalstadions, parken rond sociale woningen, Victor Rousseau, op alle openbare gebouwen, gebruik makend van de werkzaamheden voor tram 7 in het Park van Vorst ... Verantwoordelijkheid: de gemeente [4].”*

De gemeente Vorst plaatst regenwatertanks ten behoeve van de openbare diensten, zodat die dit ‘niet-drinkbare’ water kunnen gebruiken voor het schoonmaken van de straten, het besproeien van de bomen en planten, ... Parallel aan de fysieke installaties werken wij samen met een gespecialiseerde vereniging om het gemeentepersoneel te sensibiliseren en hun realiteit op het terrein beter te begrijpen, zodat de fysieke installaties zo goed mogelijk zouden beantwoorden aan het dagelijks gebruik en dus zo efficiënt mogelijk zijn. Wij overleggen ook met het waterzuiveringsstation Brussel Zuid, dat zich in Vorst bevindt, om na te gaan of het mogelijk is behandeld water te gebruiken in geval van lange hittegolven die onze reserves zouden leegmaken.

Wat de installatie van openbare watertanks betreft, blijven wij voorzichtig omdat er nog steeds twijfels bestaan over de verantwoordelijkheid van de openbare beheerder (wat bv. als een kind dit water drinkt en ziek wordt?). Bovendien is de openbare ruimte sterk belast en moet ze al verschillende functies herbergen (voetgangers, speelruimte, bomen, fietsers, auto's, ...). Dat doet de vraag rijzen van overbelasting van de openbare ruimte. Ten slotte zullen deze waterreservoirs, die klein moeten zijn om in de openbare ruimte te kunnen worden geplaatst, bij langdurige hitte snel droog komen te staan en zal men zijn toevlucht moeten nemen tot drinkwater. Tot besluit kan worden gesteld dat de afweging van voordelen en baten ons niet overtuigt van het nut om tot deze installaties over te gaan.

[4] Opmerking: Wij zijn ons ervan bewust dat de installatie- en onderhoudskosten voor de gemeente hoog zijn, maar wij menen dat ze lager zijn dan de (economische en sociale) kosten van overstromingen.

Analyse van de voorgestelde maatregelen in de openbare ruimte

ANDERE MAATREGELEN:

- Ter herinnering: *"Ontwikkeling van (drink)waterpunten, kleine meertjes met regenwater, bv. in het Park van Vorst; en recreatieve fonteinen, bv. in het Marconipark, op het Sint-Denijsplein (zoals de oude fontein), op rotondes."*

Drinkwaterfonteinen zijn reeds of worden nog geplaatst in de openbare ruimte: in station Vorst-Oost; twee zijn er twee gepland bij de renovatie van het Park van Vorst; één op het Constantin Meunierplein; één op het Sint-Denijsplein met speelse elementen rond water; een fontein op de Watersquare.

Er zijn ook speelse elementen gepland voor het Albertplein.

Wij hebben nota genomen van de aanbeveling voor het Marconipark en zullen andere geschikte locaties blijven onderzoeken, met name in het kader van het ludieke netwerk dat momenteel wordt uitgewerkt.

EVENTUEEL (indien er geld over is):

- "De Vorstse Burgerraad verzoekt de gemeente om de plaatsing te overwegen van vernevelaars (op voorwaarde dat het om regenwater gaat), bv. tussen Lidl en Wiels, op het Sint-Denijsplein."

Wij hebben nota genomen van deze aanbeveling. Volgens ons uitgebreid onderzoek blijkt het technisch niet eenvoudig te zijn om deze vernevelaars, die werken met regenwater, op grote schaal uit te rollen. Wij hopen dat de techniek dit in de toekomst wel mogelijk zal maken.

Analyse van de mogelijke oplossingen voor de uitdagingen

- Ter herinnering: *“Alle maatregelen die betrekking hebben op de privéruimte, zoals de ontharding van tuinen, de plaatsing van goten en regenwatertanks, vallen niet onder de bevoegdheid van de gemeente. Daarom stellen wij voor ze in het stedenbouwkundig reglement op te nemen, de bewoners op de hoogte te brengen en ze subsidies en technische ondersteuning aan te bieden.”*

Maatregelen zoals de plaatsing van waterpunten, vernevelaars en fontein verbruiken veel water en zijn daarom moeilijk te verzoenen met het zuiniger waterbeheer van de gemeente. Bovendien is er bij warm weer steeds vaker sprake van watertekorten. Daarom stellen wij voor deze maatregelen te beperken tot plaatsen waar een grote concentratie van mensen is.

Het gemeentereglement inzake regenwaterbeheer voorziet reeds in deze elementen in privétuinen (infiltratie op het perceel indien mogelijk, anders installatie van reservoirs voor temporisatie en dus hergebruik van water).

Bovendien ziet het ernaar uit dat de volgende gewestelijke stedenbouwkundige verordening (aangekondigd in 2023) zal verplichten tot hergebruik van regenwater, bv. voor sanitair.

De technische ondersteuning bestaat al. De dienst ‘waterfacilitator’ van Leefmilieu Brussel legt zich daarop toe. We gaan er meer ruchtbaarheid aan geven, zodat de bewoners ervan op de hoogte zijn.

3. GEZONDHEID EN WELZIJN

I

3. Gezondheid & welzijn

Ter herinnering: visie van de Vorstse Burgerraad

Wij beseffen dat de klimaatverandering een aanzienlijke impact heeft op de geestelijke en lichamelijke gezondheid: door de verzwakking van kwetsbare personen (ouderen, geïsoleerden, kinderen, ...), de verspreiding van nieuwe soorten muggen, de verergering van allergieën, astma en andere aandoeningen van de luchtwegen, de toename van ziekten die door insecten worden overgebracht, hittestress, angst en depressie, ...

Daarom benadrukken wij dat bij de inrichting van de openbare ruimte systematisch rekening moet worden gehouden met de gezondheid en het welzijn van de bewoners, alsook met de sociale aspecten van het ontwerp, met name door:

- *ervoor te zorgen dat de ongelijkheden in de gemeente niet worden versterkt;*
- *gezellige plekken te creëren waar iedereen, van alle leeftijden, zich goed voelt;*
- *ervoor te zorgen dat plaatsen met groen, water, ... ook plaatsen zijn van sensibilisering en vorming, informatie, betrokkenheid, ...*

Wij zijn ons ervan bewust dat dit soort voorzieningen duur zijn en veel ruimte in beslag nemen.

Analyse van de voorgestelde maatregelen in de openbare ruimte

PRIORITAIRE MAATREGELEN:

- Ter herinnering: “Een participatieve enquête verrichten om de beste plaatsen te bepalen voor schaduwdoeken, banken, speeltuinen, openbare toiletten (naar het voorbeeld van de enquête die in Brussel werd uitgevoerd i.v.m. fietspaden).”

De gemeente Vorst organiseert al regelmatig participatieve enquêtes (bv. voor het ludiek netwerk), die het mogelijk maken de behoeften/vragen zo goed mogelijk in kaart te brengen en in aanmerking te nemen. Wij zullen dit blijven doen en trachten deze informatie beter te verspreiden, zodat zoveel mogelijk mensen ervan op de hoogte zijn.

- “Het gebruik van de groene ruimten diversifiëren: door sensibiliseringsactiviteiten in de parken te organiseren; door de mogelijkheid te bieden om straatfeesten/brocantes te houden in parken, afhankelijk van het weer; door sportmodules toe te voegen (cf. Bempt). Daartoe zou de gemeente contact kunnen opnemen met de verenigingen om hen erbij te betrekken.”

Dit voorstel zal in het kader van het klimaatplan worden geanalyseerd. Er is immers een methodologie vastgesteld om de acties te kunnen prioriteren op basis van het doeltreffendste milieueffect en de haalbaarheid. Dit zal de gelegenheid zijn om de wenselijkheid van deze suggestie te beoordelen.

- Ter herinnering: “Meer banken te plaatsen in de parken (bv. Bempt, Wiels), waar de schaduwdoeken worden gehangen (cf. infra), in herbruikbare materialen (bv. houten paletten) en die niet te veel onderhoud vergen; burgers te betrekken bij de opbouw (cf. Wikiblocks voor instructies).”

Wij hebben nota genomen van deze aanbeveling en zullen ze uitvoeren. Wij willen er wel de aandacht op vestigen dat het praktisch onmogelijk is deze toe te passen in beschermde parken (zoals het Park van Vorst), waar “Monumenten en Landschappen” vaak de restauratie van het oorspronkelijke meubilair voorschrijft.

Analyse van de voorgestelde maatregelen in de openbare ruimte

PRIORITAIRE MAATREGELEN:

- Ter herinnering: "Lichtgekleurde zeilen te spannen in voetgangerszones om in de zomer koelte-eilanden te creëren [5], vooral in drukke straten waar de tram niet stoort (bv. *Sint-Denijs of Van Volxem, Hoogte 100*). *Dit lijkt ons de verantwoordelijkheid van de gemeente, maar met de hulp van vrijwilligers voor het onderhoud, de opslag in de winter en de plaatsing [6].* De participatieve enquête zou helpen om de behoeften en de steunpunten te bepalen: eventueel palen (bv. straatlantaarns) gebruiken voor de bevestiging."

Dit voorstel zal in het kader van het klimaatplan worden geanalyseerd. Er is immers een methodologie vastgesteld om de acties te kunnen prioriteren op basis van het doeltreffendste milieueffect en de haalbaarheid. Dit zal de gelegenheid zijn om de wenselijkheid van deze suggestie te beoordelen.

[5] Opmerking: Op termijn zou het de bedoeling zijn om met planten begroeide matten aan te brengen. Aangezien dit tijd vergt, stellen wij voor tijdelijke doeken op te hangen.

[6] Opmerking: Aangezien de doeken er alleen in de zomer zouden zijn, zou het onderhoud beperkt zijn.

PRIORITAIRE MAATREGELEN:

- Ter herinnering: " Wit maken ...
 - *van vloeren en gebouwen (coatings met hoog albedo), vooral voor nieuwbouw en renovaties ...;*

Dit criterium wordt bij het onderzoek van de vergunning reeds genoemd voor de materialen (hoog albedo). Voortaan zullen wij het opnemen in onze lastenboeken voor openbare gebouwen.

- "... van fietspaden (i.p.v. rood) en gemeentescholen (dit ook adviseren aan privéscholen)";

De wegcode beperkt de keuze van kleuren voor verkeersborden. De kleur rood geeft bijvoorbeeld aan dat fietsers voorrang hebben.

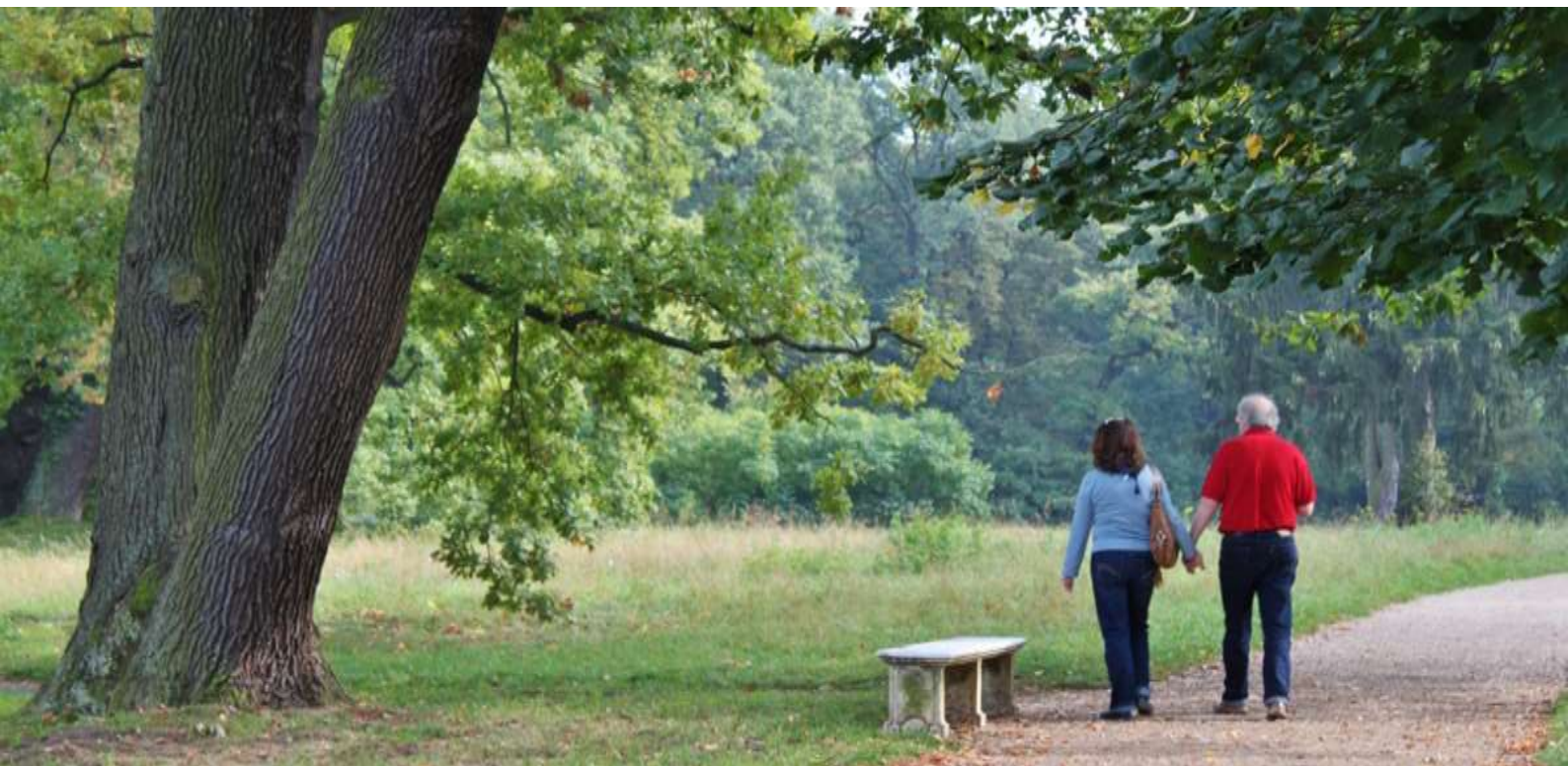
PRIORITAIRE MAATREGELEN:

- Ter herinnering: "Zorgen voor aangepaste ontmoetingsplaatsen voor kwetsbare groepen (ouderen, kinderen, personen met beperkte mobiliteit) (bv. tenten bij de abdij); begeleide wandelingen in groene ruimten. *De gemeente moet de mensen in kwestie op de hoogte brengen van deze activiteiten en plaatsen. Zij moet ook mensen zoeken om dit te omkaderen (bv. gemeentepersoneel of verenigingen) ...*"

De gemeente Vorst tekent een ludiek netwerk uit, zodat elk kind binnen 5 minuten te voet van zijn/haar woning een speelplek kan vinden. Op de Paduastraat, het Orbanplein en het Constantin Meunierplein worden intergenerationele speelruimten ingericht. Bovendien organiseert de intergenerationele dienst reeds dit soort activiteiten, maar die zouden beter moeten worden gepromoot.

- *"... een alarmsysteem dat personen die alleen wonen of hulp nodig hebben, waarschuwt voor dreigende hittestress [7]. De gemeente moet toestemming krijgen om de gegevens van deze personen te gebruiken en degenen die niet reageren niet uit het oog te verliezen."*

De gemeente maakt reeds gebruik van het be.Alert-systeem, dat bepaalde personen (zo nodig de hele bevolking) waarschuwt bij een 'dreiging'. Wij nemen er nota van dat aan dit systeem meer bekendheid moet worden gegeven, zodat iedereen erbij kan aansluiten. Er zal campagne worden gevoerd in de volgende gemeentekranten, op sociale netwerken en tijdens alle openbare bijeenkomsten die de gemeente organiseert.

[7] Opmerking: Wij beseffen dat dit systeem bestaat, maar het moet worden gekoppeld aan een automatisch communicatiesysteem.

PRIORITAIRE MAATREGELEN:

- Ter herinnering: “Speelruimten aan te leggen die bedekt zijn met houtkrullen/zand, uitrusten met houten hutjes, in scholen en bij de abdij, in het Park van Vorst en het Dudenpark (aanvraag indienen bij het Gewest) [8], zodat er voor elke inwoner een speelruimte is binnen 300 meter.”

Zoals hierboven uiteengezet wil de gemeente Vorst door de creatie van een ludiek netwerk aan elk kind een speelplek bieden op minder dan 5 minuten te voet van zijn/haar woning. Op de Paduastraat, het Orbanplein en het Constantin Meunierplein worden momenteel speeltuigen geplaatst.

Op het Constantin Meunierplein zal deze ruimte intergenerationeel zijn en plaats bieden aan kinderen, ouders en grootouders.

- “De tuinen van scholen en gemeentediensten in het weekend open te stellen voor het publiek, evenals de sportfaciliteiten (voetbal- en basketbalvelden, tennisbanen, ...).”

De gemeente neemt nota van deze aanbeveling. De openstelling van de scholen is gepland, maar dat vergt tijd en er zijn bijkomende middelen nodig om de openingen te beheren (o.a. herziening van de contracten met conciërge en verzekeringen). Anderzijds werd er reeds werk gemaakt van de toegang tot de sportinfrastructuur. Hoewel de meeste infrastructuren worden gehuurd door sportclubs, is het nu al mogelijk ze te gebruiken voor de nieuwe vestiging in Albert (Centr’Al) en de sportzaal in de Bemptschool. Dit beleid zal geleidelijk worden uitgebreid tot andere infrastructuren.

Analyse van de mogelijke oplossingen voor de uitdagingen

- Ter herinnering: "Wij zijn ons ervan bewust dat het inrichten van speelpleinen duur is en ruimte in beslag neemt. Daarom stellen wij de gemeente voor om voorrang te geven aan de scholen."

Het hierboven beschreven ludiek netwerk wordt hoofdzakelijk gefinancierd met gewestelijke subsidies.

- "De inrichting en het onderhoud van een (openlucht)zwembad is zeer duur, zowel financieel als qua waterverbruik. Daarom stellen wij voor om in plaats daarvan met het Gewest en de gemeenten die over een zwembad beschikken, overeen te komen om de toegangsprijs voor bestaande gemeentelijke zwembaden te verlagen."

De gemeente neemt nota van uw aanbeveling. Anderzijds lijkt een openluchtzwembad ons in dit stadium geen prioriteit te zijn, gezien de kosten van installatie en onderhoud. Wij volgen wel het initiatief (www.flow.brussels) in Anderlecht, aan de rand van het kanaal, en zullen het blijven volgen. Het zal interessant zijn om achteraf van hun ervaring gebruik te kunnen maken. In afwachting kunnen we de Vorstenaren er altijd op wijzen dat dit initiatief bestaat.

- "Toegang verlenen tot groene ruimten van scholen en gemeentediensten in het weekend brengt een risico op beschadiging met zich mee. Wij denken dat toezicht door gemeenschapswachten, de oudervereniging en vrijwilligers een goede oplossing zou zijn."

Zoals reeds aangestipt houdt de gemeente rekening met deze aanbeveling. De openstelling van de scholen is gepland, maar dat vergt tijd en er zijn bijkomende middelen nodig om de openingen te beheren (o.a. herziening van de contracten met conciërge en verzekeringen). Anderzijds werd er reeds werk gemaakt van de toegang tot de sportinfrastructuur. Hoewel de meeste infrastructuren worden gehuurd door sportclubs, is het nu al mogelijk ze te gebruiken, zoals de nieuwe vestiging in Albert (Centr'Al) en de sportzaal van de Bemptschool. Dit beleid zal geleidelijk worden uitgebreid tot andere infrastructuren.

Analyse van de mogelijke oplossingen voor de uitdagingen

- “Om ervoor te zorgen dat de Vorstenaren de nieuwe sportfaciliteiten kennen en om volk aan te trekken, zou de gemeente er activiteiten kunnen organiseren.”

De gemeente neemt deze aanbeveling ter harte.

- *“Wij zijn ons ervan bewust dat veel van de voorgestelde maatregelen aanzienlijke kosten met zich meebrengen. Daarom stellen wij voor een participatieve financiering in te stellen, haalbaarheidsstudies uit te voeren en de projecten op grond daarvan te prioriteren, publiciteit aan te bieden aan sponsors die investeren en tegelijk transparant te zijn over de genomen beslissingen en de kosten daarvan.”*

Dit voorstel zal in het kader van het klimaatplan worden geanalyseerd. Er is immers een methodologie vastgesteld om de acties te kunnen prioriteren op basis van het doeltreffendste milieueffect en de haalbaarheid. Dit zal de gelegenheid zijn om de wenselijkheid van deze suggestie te beoordelen.

**Volg de Vorstse Burgerraad op
de voet: www.1190.co**